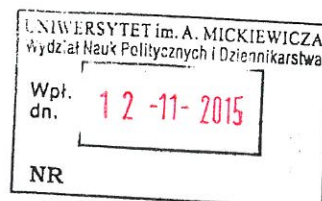

Prof. dr hab. Ryszard Zięba
profesor zwyczajny, Jean Monnet Chair
Kierownik Zakładu Historii i Teorii
Stosunków Międzynarodowych
Instytut Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytet Warszawski

Warszawa, 10 listopada 2015 r.

Ocena
osiągnięć dra Jacka Więclawskiego w postępowaniu habilitacyjnym dla Rady
Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama
Mickiewicza

Dr Jacek Więclawski jest z wykształcenia politologiem, stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce otrzymał w styczniu 2005 roku na podstawie rozprawy doktorskiej nt. *Polityczno-prawne uwarunkowania procesu naturalizacji ludności rosyjskiej w Republice Łotewskiej*, obronionej na Uniwersytecie Warszawskim. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że od 2006 roku pracuje w szkołach wyższych, najpierw na niepublicznej Uczelni Łazarskiego, a od 2013 roku na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

1. Osiągnięcia naukowo-badawcze

Dorobek naukowy dra Jacka Więclawskiego ma charakter politologiczny o czym świadczy przede wszystkim przedmiot badań. Ta generalna ocena dotyczy zarówno wskazanego – na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy (z dnia 14 marca 2003 roku) o stopniach naukowych i tytule naukowym – osiągnięcia naukowego po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, jak i pozostałych dokonań. W całości dorobek Habilitanta dotyczy współczesnych stosunków międzynarodowych.

a) Osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym

Jako podstawowe osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym dr Jacek Więclawski zgłosił książkę pt. *Teoria realizmu Hansa J. Morgenthaua: koncepcje, krytyka i znaczenie dla współczesnych stosunków międzynarodowych* (Olsztyn 2014, ss. 233). Jest to średniej objętości dzieło naukowe, w którym Autor reinterpretuje klasyczną teorię realizmu politycznego sformułowaną przez Hansa Morgenthaua.

Metodologia i warsztat naukowy

Praca dra. J. Więclawskiego ma dość nietypowy warsztat i metodologię jak na rozprawy stanowiące podstawę do uzyskania stopnia naukowego. A mianowicie we Wstępie **brakuje jasnego określenia problemu badawczego**. Natomiast odnajduję w niej wskazanie na **cel książki**, gdy Autor pisze: „Jednym z celów książki jest włączenie się do dyskusji o znaczeniu realizmu Hansa J. Morgenthaua dla współczesnych stosunków międzynarodowych, a jednocześnie ukazanie znacznie szerszego i złożonego obrazu jego rozważań teoretycznych” (s. 11).

Autor nie formułuje założeń badawczych swojej pracy ani hipotez, lecz zamiast tego niezbyt wyraźnie formułuje **tezy**, a mianowicie, że refleksja Morgenthaua daleka jest od brutalnej *Realpolitik* oraz, że ten badacz akcentuje potrzebę zapanowania nad

rywalizacją obecną w polityce. Ponadto charakter tezy ma wstępna opinia Habilitanta o tym, że w rozważaniach Morgenthaua istnieją związki między polityką i etyką oraz ścisłe relacje między wewnętrznym a międzynarodowym wymiarem aktywności politycznej państwa. Dr J. Więclawski twierdzi także, iż teoria Morgenthaua zachowuje swoją przydatność do analizy współczesnych stosunków międzynarodowych (s. 11-12). Zaskakujące jest, że już we Wstępie, uprzedza tok swojej analizy i formułuje tezy o specyfice teorii Morgenthaua. Specyfikę tę niejako dekretuje pisząc, że wyraża się ona trojako. Po pierwsze – twierdzi, iż rozważania teoretyczne Morgenthaua mają istotne znaczenie do kształtowania nauki o stosunkach międzynarodowych, niezależnie od tego jakie znaczenie przypisuje się paradygmatowi realistycznemu. To nieudowodniony pogląd i trudno się z nim zgodzić, zwłaszcza gdy jest formułowany na wstępie pracy. Stanowi on raczej założenie badawcze niż tezę Autora. Po drugie – wydana w 1948 roku praca Morgenthaua *Politics among Nations* zdominowała niemal przez 20 lat dyskusję w stosunkach międzynarodowych. To też pogląd nieudowodniony a wyrażający sympatię Habilitanta do ujęcia realistycznego. Trudno byłoby z nim się zgodzić zwolennikom scjentystycznego ujęcia stosunków międzynarodowych, którzy w tym czasie mocno zaznaczyli swój głos w debacie teoretycznej. Po trzecie – Habilitant znowu formułuje dyskusyjny pogląd o tym, że rozważania Morgenthaua położyły podwaliny teoretyczne pod cały paradygmat realistyczny w badaniach stosunków międzynarodowych. Niewątpliwie prace Morgenthaua stanowią zasadniczą prezentację paradygmatu realistycznego, który Habilitant słusznie nazywa klasycznym. Jednak pisząc o podwalinach tego paradygmatu nie należy tracić z pola widzenia prac Edwarda Carra czy Charlesa Bearda. Przypuszczam, że takie *ex catedra* wykładanie poglądów, przed ich udowodnieniem jest wynikiem zafascynowania Habilitanta teorią Morgenthaua.

W pracy Habilitanta **brakuje pytań badawczych**, jak też wskazania na **metody badawcze**, jakie zastosował do analizy koncepcji teoretycznych Hansa Morgenthaua. Uważam, że pytania są jednym z podstawowych elementów każdego procesu badawczego, a zwłaszcza w pracy na stopień naukowy.

Cezura pracy też nie została we Wstępie określona. Możemy ją jednak domniemywać na podstawie analizowanych przez Autora dzieł Morgenthaua. Istotne znaczenie ma tutaj uwzględnienie pierwszych prac Morgenthaua z okresu, gdy jeszcze przebywał w Europie przed emigracją w 1938 roku do USA. Jednak brakuje jego ostatnich prac, a więc cezura zamykająca nie została określona.

Struktura pracy ma charakter problemowy i uznaję ją za prawidłową.

Książkę zamyka krótkie **Zakończenie**, które w swojej treści wydaje się raczej niekonieczne, gdyż zasadnicze wnioski zostały sformułowane w rozdziałach trzecim i czwartym.

Podstawa źródłowa przedłożonej pracy wygląda na dość obszerną jak na prace z teorii stosunków międzynarodowych. Jednak wątpliwości wzbudza nieuwzględnienie w analizie powszechnie dostępnych wszystkich prac Hansa Morgenthaua, zwłaszcza z okresu jego pobytu w USA. W treści wywodów widać także skoncentrowanie się i bardzo częste powtarzanie przez Habilitanta ocen i interpretacji dzieł Morgenthaua sformułowanych w zasadzie w czterech następujących pracach: O. Jüterssonke, *Morgenthau, Law and Realism* (Cambridge 2010); W.E. Scheuerman, *Hans Morgenthau: Realism and Beyond* (Cambridge 2009); R. N. Lebow, *The Tragic Vision of Politics: Ethics, Interests and Orders* (Cambridge 2003); J. A. Vasquez, *The Power of Power Politics: From Classical Realism to Neotraditionalism* (Cambridge 1999). Generalnie Habilitant preferuje ponad potrzebę literaturę anglojęzyczną, a nie docenia niektórych kluczowych polskich autorów zajmujących się teorią stosunków międzynarodowych. Nie da się nie zauważyć zupełnie nieuzasadnionego zignorowania fundamentalnych publikacji Józefa

Kukułki, twórcy polskiej nauki o stosunkach międzynarodowych, który jak wynika z ostatnich badań J. Czaputowicza, należy do najczęściej cytowanych w Polsce badaczy stosunków międzynarodowych. To poważny mankament pracy dra J. Więclawskiego. Nie ma w niej odwołania się, choćby krytycznego do dwóch podstawowych prac J. Kukułki, *Problemy teorii stosunków międzynarodowych* (Warszawa 1978) i *Teoria stosunków międzynarodowych* (Warszawa 2000), a te książki bezwzględnie na uwzględnienie zasługują, zwłaszcza, że ich autor był pierwszym polskim badaczem, który rozwijał niektóre wątki analiz Morgenthaua a inne poddawał rzeczowej krytyce. Także Habilitant powinien wykorzystać prace drugiego czołowego polskiego teoretyka stosunków międzynarodowych Jacka Ziemowita Pietrasia a także Aliny Prystrom, w tym jej nieopublikowaną, a dostępną w PISM, rozprawę doktorską poświęconą teorii realizmu politycznego. Dodatkowo w różnych publikacjach uczniów profesora Kukułki pojawiają się wątki realizmu politycznego i odniesień do twórczości Hansa Morgenthaua; tego też nie wykorzystał dr J. Więclawski. Ponadto jako recenzent dużo piszący na temat bezpieczeństwa międzynarodowego, polityki zagranicznej Polski i teorii polityki zagranicznej, muszę wskazać na nieznamość przez Habilitanta wielu prac z tego zakresu, w tym mojego autorstwa. W ostatnim rozdziale, gdy pisze On o zastosowaniu teorii Morgenthaua do analizy polityki zagranicznej RP, pomija polskie publikacje na temat uwarunkowań tej polityki, ich pojmowania i definiowania. Brak tutaj odwołania się do prac Jacka Ziemowita Pietrasia, moich tekstów czy Justyny Zając, Mieczysława Stolarczyka, Erharda Cziomera i Lubomira Zyblikiewicza. Powoływanie się na niektóre wydawane na Zachodzie publikacje w żadnej mierze tego nie zastąpi.

Język rozprawy jest poprawny. Natomiast nieuzasadnione wydaje się pisanie w sposób: jakiś tam autor „ma dużo racji”. Zwykle chodzi o to, że wskazany autor ma rację lub jacyś autorzy mają rację. **Przypisy** są dość liczne i robione prawidłowo.

Generalnie oceniam metodologię i warsztat książki – głównego osiągnięcia naukowego dra Jacka Więclawskiego – krytycznie, ze względów które wyżej wskazałem. Zastosowane przez Habilitanta ujęcie świadczy o dość wybiórczym podejściu do analizy teorii realizmu politycznego Hansa Morgenthaua, choć treść jego głównego dzieła naukowego jest ciekawa i wnosi nowe spojrzenie w Polsce na dokonania tego wybitnego uczonego.

Treść głównego osiągnięcia naukowego

Recenzowana praca stanowi w sumie ciekawą próbę nowego spojrzenia na dorobek naukowy Hansa Morgenthaua jako teorii wyjaśniającej mechanizmy rządzące w polityce i występujące w stosunkach międzynarodowych. Habilitant ukazał początki kariery naukowej Morgenthaua w Niemczech i słusznie zauważył wpływ nauki prawa na jego poglądy na temat polityki. Zauważył, że już od swoich pierwszych prac Morgenthau, będąc wyraźnie pod wpływem swojego mentora – pracodawczy prof. Hugo Sinzheimer a i otoczenia prawniczego, postrzegał stosowanie prawa w kontekście społecznym, które proponował określać jako „realistyczne”, co znaczyło raczej „socjologiczne”. W ten sposób zwracał uwagę, że implementacja norm prawnych, zwłaszcza prawa międzynarodowego, zależy od woli politycznej, a liczy się potencjał i zdolności, czyli to co potem zostało określone jako *power*. Na marginesie pragnę zauważyć, że konsekwentne tłumaczenie przez Habilitanta *power* jako potęgi jest nieco schematyczne, gdyż – zwłaszcza w języku polskim – trzeba w wielu sytuacjach termin *power* tłumaczyć nie jako potęgę, a niekiedy właściwie jest używanie terminu władza, a nawet wpływ.

Habilitant słusznie wskazuje na dwa dość istotne źródła inspiracji intelektualnej młodego Morgenthaua, mianowicie poglądy Carla Schmitta na politykę i Zygmunta

Freuda na instynkt władzy (*power*). Dlatego widział autonomię polityki względem innych sfer działalności człowieka oraz ekstrapolował dążenie do potęgi i rywalizacji z natury jednostki, poprzez życie wewnątrz państwowe na relacje między państwowe. Z braku skuteczności prawa międzynarodowego Morgenthau wyprowadzał tezę o anarchii w systemie międzynarodowym. W ujęciu genetycznym anarchia ma swoje pierwotne źródło w naturze ludzkiej, a rywalizacja o potęgę jest działaniem zmierzającym do kontroli nad wolą i zachowaniem innych ludzi (s. 39, 62).

Obserwując zachowanie się państw w anarchicznym systemie międzynarodowym państwa kierują się interesem narodowym. Jest on zmienny w czasie, ale jego nieredukowalnym elementem zawsze pozostaje fizyczne przetrwanie narodu i zachowanie jego tożsamości. Ta koncepcja stanowi racjonalny drogowskaz do zachowania się państw na arenie międzynarodowej i skłania je też do uznania interesów innych państw (s. 47). Interes narodowy jest definiowany przez państwa w kategoriach potęgi, ale potęga ma zarówno wymiar materialny jak i niematerialny (s. 49).

Habilitant analizując poglądy Morgenthaua zauważa, że tradycyjnie przypisywana realistom teza o wyłączości czy prymacie państwa w stosunkach międzynarodowych wymaga złagodzenia, jako, że Morgenthau dopuszczał ewolucję roli państwa i pisał o koncepcji rządu światowego. Prawdopodobnie dwa czynniki na to wpływały, po pierwsze niepokój o to do czego mogą doprowadzić państwa niehamujące się w maksymalizacji *power* w warunkach posiadania broni jądrowej, a drugie patrzył on dość życzliwie na rozpoczęty w Europie Zachodniej proces integracji.

W rozdziale poświęconym krytyce realizmu Morgenthaua mało odnajdujemy krytyki uprawianej przez behawiorystów, a przeważa opis ewolucji poglądów realistów, od klasycznego, poprzez strukturalny realizm Kennetha Waltza – po realizm neoklasyczny. Słusznie Habilitant wskazuje na źródła tego ostatniego nurtu w poglądach Morgenthaua.

Habilitant wyraźnie sympatyzuje z poglądami Morgenthaua twierdząc, że istotą jego teorii jest dążenie do znalezienia drogi pośredniej między uznaniem dążenia do maksymalizacji potęgi, a równocześnie unikaniem aby nie było to spowodowane do brutalnej formy agresji i przemocy, jak w teorii Schmitta (s. 63). W innym miejscu ta sympatia dla klasycznego realizmu Morgenthaua widoczna jest gdy Habilitant twierdzi, iż potrzeba trzeźwego i realistycznego spojrzenia na stosunki międzynarodowe z punktu widzenia własnego interesu nie jest niczym złym, gdyż nie musi prowadzić do polityki siły (s. 135). Można w tym miejscu dyskutować z Habilitantem, twierdząc – podobnie jak John Mearsheimer, Jack Matlock czy Stephen Cohen – że Rosja interweniując na Ukrainie i anektując Krym w 2014 roku broniła własnych interesów bezpieczeństwa. Sądzę, że lepiej jest zachować dystans w analizie naukowej, bo to prowadzi nas do kontrowersyjnych wniosków politycznych. Natomiast bez zastrzeżeń akceptuję tezę Habilitanta wywodzoną z koncepcji Morgenthaua o tym, że w polityce korzystna jest wstrzeźliwość i umiarkowanie.

Kontrowersje wzbudza ostatni rozdział książki dra J. Więclawskiego, poświęcony ocenie przydatności znaczenia realizmu politycznego Morgenthaua do wyjaśniania współczesnych stosunków międzynarodowych. Niezbyt przekonująco brzmią wyjaśnienia procesu upadku ZSRR i bloku wschodniego, gdyż przyczyny tego tkwiły przede wszystkim w polityce wewnętrznej tej grupy państw. I tutaj większe zastosowanie może mieć teoria liberalna i podejście konstruktywistyczne. Znacznie gorzej wypadł podrozdział poświęcony zastosowaniu teorii Morgenthaua do analizy uwarunkowań i wyzwań polityki zagranicznej Polski. Gdyby Habilitant wykorzystał

znaną a wskazaną wyżej literaturę przedmiotu na temat uwarunkowań polskiej polityki zagranicznej nie zredukowałby uwarunkowań do aspektów świadomościowych i społecznych, tym bardziej, że – zgodnie z klasycznym realizmem – najważniejsze są uwarunkowania materialne składające się na elementy potęgi. Ponadto zawiodła chyba Autora znajomość polskiej literatury przedmiotu na temat polityki zagranicznej RP. Ponadto ograniczenie się przy analizie wyzwań dla Polski do relacji z Rosją i Niemcami, nie jest zastosowaniem teorii realizmu politycznego, lecz teorii geopolityki. Zdarzyło się Autorowi, że robił analizę niepełną a przez to nierzetelną gdy podawał dane o wydatkach wojskowych i agresywnych intencjach Rosji, a nie wspomniał o wydatkach militarnych Polski i NATO (s. 181 i n.). Przy tym trafił się Autorowi publicystyczny język, gdy pisał o „ostatnich manewrach marynarki wojennej Rosji u wybrzeży Wenezueli”, bez podania daty tychże manewrów.

Pomimo wymienionych mankamentów metodologicznych, warsztatowych i merytorycznych pozytywnie oceniam książkę dra Jacka Więclawskiego. Z tym przemawia jej treść zawierająca nową poszerzoną interpretację teorii Hansa Morgenthaua.

b) Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze

Na pozostałe publikacje dra Jacka Więclawskiego składa łącznie 28 innych tekstów, z tego jedna książka, 18 artykułów, 6 recenzji oraz 3 hasła encyklopedyczne; znaczna część z nich została opublikowana w języku angielskim za granicą (11 artykułów i wszystkie recenzje). Chciałbym zauważyć, że podana w tej grupie publikacji książka pt. *Proces naturalizacji ludności rosyjskiej w Republice Łotewskiej [1991-2004]* (Olsztyn 2014, ss. 252) została przygotowana na podstawie rozprawy doktorskiej pod podobnym tytułem, a bez dostępu do treści rozprawy, trudno rozstrzygnąć, czy ww. książkę należy uwzględnić do dorobku po doktoracie, który uwzględnia się w postępowaniu habilitacyjnym.

Pierwszą grupę wśród tych publikacji stanowią teksty poświęcone teorii stosunków międzynarodowych, w szczególności analizujące paradygmat realistyczny. Część ich treści została wykorzystana w ocenianej wyżej monografii, np. artykuły: „The Community of Interests and the Responsible Leadership in Hans J. Morgenthau's Political Thought and Their Inspirations for the Contemporary European Integration Process” (2013); „Hans J. Morgenthau's Concept of Politics – Its Nuances and Implications for the Contemporary Foreign Policy Making” (2012). W tej grupie publikacji na uwagę zasługuje dość solidnie napisany artykuł pt. „Współczesny realizm i jego potencjał eksplanacyjny w postzimnowojennych stosunkach międzynarodowych” (2011). Jednak część też w nim zawartych także została następnie powtórzona w monografii.

Drugą grupę publikacji stanowią artykuły poświęcone problematyce polityki zagranicznej krajów Europy Środkowej, w tym Polski wobec Rosji. Oparte są one zwykle na drugorzędnych pod względem mocy wyjaśniającej opracowaniach autorów publikujących na Zachodzie. Taki charakter wyraźnie widać w tekście pt. „Poland East-Central Europe and the European Union's Policy towards Russia (2011). Poza powołaniem się na jedną istotną publikację znającego problem Stanisława Bielenia, Habilitant ignoruje wszystkie inne publikacje autorów piszących na te tematy. Zastanawiające jest zignorowanie nawet książkowych publikacji na tematy polskiej polityki zagranicznej Romana Kuźniara czy autora niniejszej recenzji. Być może

Habilitant ich nie zna, bo jeśli jest inaczej, to powinien przynajmniej odnieść się do nich krytycznie.

Trudno zgodzić się z nieskromnym stwierdzeniem Habilitanta zawartym w autoreferacie, że Jego autorskie osiągnięcie stanowi wykorzystanie teorii realizmu Morgenthaua do analizy polityki zagranicznej Polski (s. 9). Jak wyżej wykazałem, nie jest to ani pełne, ani udane wykorzystanie tej teorii, a przy tym Habilitant zdradza w swoich publikacjach niepełną znajomość literatury przedmiotu. Tak też oceniam cztery przedłożone teksty, pierwszy – „Hans Morgenthau, Classical Realism and Its Recommendation for the Polish Foreign Policy” (2011); drugi – stanowiący polskojęzyczną wersją poprzedniego pt. „Hans Morgenthau, realizm klasyczny i jego rekomendacje dla polskiej polityki zagranicznej” (2011); trzeci – pt. „Considering the Power of Contemporary Poland – Hans J. Morgenthau’s Inspirations and Some Remarks on the Power Relations in East-Central Europe (2014); oraz czwarty – „The Plausibility of Critical Realism in the Contemporary International relations – the Case of Poland and Central –Eastern Europe” (2014). Stanowią one powtórzenie tez i toku rozumowania zawartego w ostatnim rozdziale wyżej ocenianej monografii, a ponadto same mają podobną treść i tok wywodów. Dlatego uważam, że nie stanowią one opracowań oryginalnych, a przy tym zawierają mankamenty na jakie wskazałem oceniając monografię. Nowym tekstem jest artykuł pt. „Współpraca Polski i republik bałtyckich w Unii Europejskiej – sojusznicy czy konkurenci (2007). Ma on charakter opisowy i nie jest podparty żadną literaturą fachową, a jedynie dokumentami i prasą.

Trzecią grupę publikacji dr J. Więclawskiego stanowią teksty dotyczące różnych aspektów polityki Federacji Rosyjskiej. Niewątpliwie najlepszym z nich jest tekst pt. „Wpływ światowego kryzysu ekonomicznego na politykę wewnętrzną o pozycję międzynarodową Rosji” (2009). Jest to artykuł analityczny i oparty o dobrą podstawę źródłową. Podobnie oceniam artykuł pt. „Challenges for the Russian Foreign Policy – the Lesson of Georgian Conflict” (2011), a także tekst pt. „Contemporary Realism and the Foreign Policy of the Russian Federation” (2011).

Ponadto za napisane na dobrym poziomie merytorycznym i pod względem warsztatowym uważam trzy inne teksty nie mieszczące się wprost w żadnej z ww. grup publikacji, a mianowicie artykuły: „Considering the Rapprochement of Liberalism and Realism In Contemporary International Relations – Some Conclusions In the Context of the Russia’s Foreign Policy (2015); „The Eastern Enlargement of the European Union: Fears, Challenges, and Reality” (2010) i „Realizm czy idealizm – interesy Rosji i Unii Europejskiej w dialogu i współpracy międzynarodowej” (2007).

Habilitant podaje także w autoreferacie, że najnowszym kierunkiem jego badań jest problematyka bezpieczeństwa w nauce o stosunkach międzynarodowych, a jego osiągnięciem jest „podjęcie próby uporządkowania terminologii” w tym zakresie (s. 13). Na podstawie dostarczonych mi tekstów nie mogę potwierdzić tej samooceny. Jako autor piszący od kilkunastu lat z tej problematyki natrafiłem tylko na jedną krótką publikację dra J. Więclawskiego typu hasła słownikowego (o objętości niecałe 6 stron) z 2015 roku na temat systemu bezpieczeństwa międzynarodowego. Również we wcześniejszych publikacjach Jego nie dostrzegłem rozważań na ten temat.

Prace opublikowane dra J. Więclawskiego są odnotowywane w bazie cytowań, Publish and Perish 10 razy, a indeks Hirscha jego publikacji wynosi 2.

Wśród innych niż publikacje osiągnięć naukowo-badawczych Habilitanta należy odnotować dużą aktywność w konferencjach naukowych i w kontaktach międzynarodowych oraz w realizacji grantów naukowych. Niestety nie ma wśród tych

kontaktów i współpracy z badaczami z Instytutu Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego.

Dr J. Więclawski jest promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich i pełnomocnikiem do spraw studiów doktoranckich z nauk o polityce w języku angielskim.

2. Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz współpraca międzynarodowa

Dr Jacek Więclawski jako pracownik naukowo-dydaktyczny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, a wcześniej Uczelni Łazarskiego, prowadzi zajęcia dydaktyczne z kilku przedmiotów. Nie wynika z dokumentacji w jakiej formie są to zajęcia, ćwiczenia, wykłady czy konwersatoria. Wypromował 38 prac magisterskich i 20 prac licencjackich. Jest opiekunem Koła Naukowego Młodych Dyplomatów.

Habilitant jest członkiem oddziału Olsztyńskiego Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych a także University Association for Contemporary European Studies; uczestniczy w międzynarodowej sieci badawczej pn. „The Expert on Europe”. Jest członkiem kolegium redakcyjnego wydawanego w Kanadzie czasopisma „Review of European Integration”.

Konkluzja końcowa

Zważywszy powyższe uważam, że opublikowany dorobek naukowy dra Jacka Więclawskiego, ujmowany liczbowo jest średniej wielkości i mieści się w ramach nauk o polityce. Poza wymienioną jako główne osiągnięcie naukowe monografią pt. *Teoria realizmu Hansa J. Morgenthaua: koncepcje, krytyka i znaczenie dla współczesnych stosunków międzynarodowych* nie jest to dorobek imponujący, ze względu na powtórzenia treści z ww. książką. Moja ocena tego głównego osiągnięcia naukowego jest mocno zróżnicowana. Wskazuję na niedociągnięcia metodologiczne i warsztatowe. Jednak treść książki generalnie oceniam pozytywnie. Stanowi ona niewątpliwie znaczny wkład do rozwoju dyscypliny nauk o polityce. Podobnie oceniam pozostały dorobek opublikowany, a znacznie wyżej inne formy aktywności naukowej, popularyzatorskiej, organizacyjnej i dydaktycznej.

Zważywszy wszystko uznaję, że osiągnięcia dra Jacka Więclawskiego spełniają kryteria określone w art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, oraz większość wymagań szczegółowych zawartych w § 4 i 5 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. To upoważnia mnie do sformułowania wniosku o dopuszczenie dra Jacka Więclawskiego do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

prof. dr hab. Ryszard Zięba